

WILLIAM R. SCHMALSTIEG

***-Ta DALYVIŲ SINTAKSĖ LIETUVIŲ IR SENOJOJE
INDŲ KALBOSE**

Šio straipsnio tikslas yra pasiūlyti, kad tokios sintaksinės konstrukcijos, kaip (1) *jo* (kilmininkas) *būta* ir (2) *tėvo eita* netiesiogiai kildintinos iš indoeuropiečių ergatyvinės konstrukcijos. Galima palyginti senosios armėnų kalbos pavyzdį (3) *nora* (kilmininkas) *ekeal* (*ē*) 'jis atėjo' (Weitenberg, 1986, 11) ir senosios indų kalbos pavyzdį (4) *idam aheh* (kilmininkas) *syptam* (vardininko bev. g. vienaskaita) 'ice le serpent a rampé, čia gyvatės šliaužta' (Renou, 1984, 197). Lietuvių, sen. armėnų ir sen. indų kalbų sakiniuose intransityvinio veiksmožodžio veiksnys yra kilmininkas. Aš manau, kad tokios konstrukcijos yra antrinės, ir kad jos buvo sudarytos tik po tranzityvinių veiksmožodžių susidarymo, kai kilmininkas jau turėjo agento funkciją.

Aš spėju, kad visi veiksmožodžiai iš pradžių buvę intransityviniai. Prancūzų kalbininkas Michel Bréal rašė (1908, 194—5): „Tout le monde connaît la différence entre les verbes dits neutres et les verbes dits transitifs, les premiers se suffisant à eux-mêmes, exprimant une action qui forme un sens complet (comme courir, marcher, dormir), les autres prenant après eux ce qu'on a appelé un *complément*. La question a été soulevée de savoir lesquels, de ces verbes, étaient les plus anciens. Pour moi, la réponse n'est pas douteuse: non seulement les verbes neutres sont les plus anciens, mais on doit admettre une période où il n'y avait que des verbes neutres. Je crois, en effet, que les mots ont été créés pour avoir une pleine signification par eux-mêmes, et non pour servir à une syntaxe qui n'existait pas encore“.

Rusų mokslininkė A. V. Desnickaja rašė (1984, 130): „Исторический синтаксис ряда индоевропейских языков дает нам возможность проследить постепенное становление категории переходности, происходящее как результат последовательного сужения первичной „непереходности“, точнее говоря, мы здесь имеем процесс постепенной ликвидации первичной нейтральности значения глагольных основ и создания более дифференцированного распределения значений по возникающим категориям переходности и непереходности...“

Intranzityviniai veiksmažodžiai pereina į tranzityvinius daugeliu būdų, bet čia svarstysime tik vieną būdą: prašau pasvarstyti šiuos šumerų kalbos sakinius (Foxvog, 1975, 397):

- (5) ^má-pi₅-lí-a   ^m èr-ra-ba-ni
Apilia   Errabani
(veiksnyš absoliutiniu linksniu)   (veiksnyš absoliutiniu linksniu)
lú-inim-ma-šè   im-ta-   è- [eš]

liudytojai (terminatyvinis linksnis) (prefiksas) išėjo (koduoja trečiojo asmens daugiskaitos veiksnį)

‘Apilia ir Errabani išėjo, kaip liudytojai (liudytojais)’.

- (6) ur- ^ddumu-zi-da-ke₄   lú-inim-ma

Urdumuzida (ergatyvinis linksnis)   liudytoją (absoliutinis linksnis)
im-ta-an   è
(prefiksas plius trečiojo asmens   išvedė (nulis koduoja papildinį)
asmeninio agento kodavimas)

‘Urdumuzida išvedė liudytoją’

Sakinyje (6) veiksmažodis *imta.n.è.Ø* verčiamas kaip ‘išvedė’, nes koduojami ir agentas, ir papildinys (*n-* koduoja agentą ir nulis koduoja papildinį), bet sakinyje (5) *-eš* koduoja tik veiksnį ir tas pats veiksmažodis verčiamas kaip ‘išėjo’.

Dabar prašau pasvarstyti šiuos avarų kalbos sakinius (Tchekhoff, 1978, 73–74):

- (7) ḥama   b-   ač’-   ula
asilas (veiksnyš) (koduoja veiksnį) eina (modalumo rodiklis) = ḥama bač’ula
‘Asilas eina’.

- (8) či-   yas   ḥama   b-   ač’-   ula

žmogus (agento pažymys) asilą (koduoja papildinį) veda (modalumo rodiklis) = *čiyas ḥama bač’ula* ‘Žmogus veda asilą’.

Sakinyje (7) veiksmažodis *bač’ula* verčiamas kaip ‘eina’, nes čia yra tik veiksnys, bet kai mes pridėdame *čiyas* ‘žmogus’, reikia išversti veiksmažodį kaip ‘veda’. Kai sakinių (5) ir (7) veiksniai tampa sakinių (6) ir (8) papildiniais, ankstesni intranzityviniai veiksmažodžiai tampa tranzityviniais. Vadinasi, šumerų kalbos *è* ir avarų kalbos *bač’ula* galima interpretuoti kaip tranzityvinius. Bet šie veiksmažodžiai yra tranzityviniai tik dėl to, kad galima perinterpretuoti veiksmą agentų požiūriu. Jeigu galima būtų interpretuoti tokius sakinius kaip pasyvinius, tokiu atveju tie sakiniai pasilikėtų intranzityviniai. Todėl skirtumas tarp tranzityvo ir intranzityvo priklauso nuo interpretacijos. Ar agentas, ar papildinys svarbiausias sakinio elementas? Sakysime, kad gali būti ergatyviniame arba pasyviniame sakinyje trys da-

lys: (a) papildinys + (b) veiksmažodis + (c) agentas. Kur tokiam sakinyje yra pagrindinė sintaksinė riba tarp (a) papildinio iš vienos pusės ir (b) veiksmažodžio bei (c) agento iš kitos pusės? O galbūt pagrindinė sintaksinė riba yra tarp (a) papildinio bei (b) veiksmažodžio iš vienos pusės ir (c) agento iš kitos pusės? Iš šumerų ir avarų kalbų pavyzdžių atrodo, kad pagrindinė sintaksinė riba yra tarp (a) papildinio iš vienos pusės ir (b) veiksmažodžio bei (c) agento iš kitos pusės. Vadinasi, čia agentas yra antrinis elementas, ne pagrindinė sakinio dalis. Juk ir pasyvas dažnai vartojamas, kai nenorima išreikšti agento, arba kai agentas mažiau svarbus. Nors tarpkalbiniai tipologiniai palyginimai nėra įrodymas, bet jeigu palygintume šumerų ir avarų kalbų pavyzdžius su lietuvių kalbos sakiniu (9) *tėvo sėta rugiai*, pagrindinė sintaksinė riba būtų tarp *tėvo sėta* iš vienos pusės ir *rugiai* iš kitos pusės. Kitaip sakant, junginys *sėta rugiai* yra pagrindinis, arba pradinis, sakinyje, o ne *tėvo sėta*.

Mano požiūriu, visi indoeuropiečių prokalbės dalyviai iš pradžių buvo intranzityviniai. Hetitų kalba liudija, kad iš pradžių indoeuropiečių prokalbės *-nt* dalyvis yra buvęs arba intranzityvinis, arba be diatezės. Pasak Friedricho (1966, 144), hetitų dalyvis *-ant-* yra pasyvinis tranzityvinių veiksmažodžių ir veikiamasis-intranzityvinis intranzityvinių veiksmažodžių. Vadinasi, iš vienos pusės mes randame *kumant-* ‘nužudytas’ (iš *kuen-* ‘žudyti’), *appant-* ‘pagriebtas’ (iš *ep-* ‘pagriebti’), *dant-* ‘paimtas’ (iš *dā-* ‘paimti’), bet iš kitos pusės *pānt-* ‘ėjęs’ (iš *pāi-* ‘eiti’), *akkant-* ‘miręs’ (iš *ak-* ‘mirti’), ir t. t. Friedrichas (1960, 145) rašo, kad kaip išimtis *adant-* ir *akuuant-* reiškia ne tik ‘pavalgytas’ ir ‘išgertas’, bet taip pat ‘pavalgęs’ ir ‘išgėręs’ kaip lotynų kalboje *pransus* ir *potus*, ir sen. indų kalboje *bhukta* — ir *pīta*. Ši ypatingą pasiskirstymą galima lengvai išaiškinti, jeigu mes prielaida laikome pradinį intranzityvumą, kuris buvo perinterpretuotas kaip pasyvas, kai veiksmažodžio kamienas perėjo iš intranzityvinės diatezės į tranzityvinę.

Pasak Ambrazo (1979, 22): „Tokias formas, likusias nuošalyje nuo dalyvių rūšinės koreliacijos (kaip ir *šáltas*, *báltas* tipo vedinius), galima laikyti tam tikrais veiksmažodiniais būdvardžiais, savo formantais sutampančiais su nev[eikiamaisiais] dalyviais. Pastariesiems būdingų konstrukcijų su veikėjo kilmininku jos nesudaro“. Nors veikėjo kilmininko čia nėra, vis vien manau, kad tokių žodžių sufiksas **-ta* turi bendrą kilmę su veiksmažodžio dalyviniu sufiksu ir su indoeuropiečių kalbų trečiojo asmens vienaskaitos mediumo aoristo sufiksu **-to* (Hirtas [1928, 102] sieja dalyvinį sufiksą su ta aoristo galūne). Aišku, kad lietuvių kalba nebeturi tokių sakinių, kaip (10) **jis eĩtas* ‘jis ėjo’, bet manau, kad sen. indų kalbos pavyzdžiai (16) ir (33) rodo, kad tokie sakiniai anksčiau egzistavo indoeuropiečių prokalbėje. Šiandien toks normalus sakinyje, kaip (11), *sniėgas báltas (šáltas)* yra tokių senų sintaksinių ryšių buvimo įrodymas. Nors dabar galbūt tiesioginis ryšys su veiksmažodžiais *bálti* ‘baltėti’ ir *šálti* ‘darytis šaltam, šaldyti’ labai silpnas, toliau

pateikiamų dalyvių formos rodo, kad toks ryšys tebėra, bent jau dalyvių iš veiksmožodžio *šalti*. Pasvarstykime šiuos sakinius: (12) *Matyt, jos (bulvės) jau buvo pašaltos* (LKŽ, XIV, 481); (13) *Kūną sušaltą įnešti į šaltą trobą* (LKŽ, XIV, 483). Kitaip sakant, šiandieninis pasyvas atspindi ankstyvesnį intranzityvumą.

Pasak Brugmanno (1904, 317), indoeuropiečių prokalbės formos su sufiksu **-to-* „...besagten von Haus aus, dass ein Substantiv von einem Vorgang betroffen und durch ihn in einen gewissen Zustand geraten ist“. Todėl jis verčia formą **gʷm-tó-s* arba ‘gekommen’ arba ‘begangen’, taip pat sen. indų kalboje *ā-gata-s* ‘herangekommen’ ir *á-gatas* ‘unbetreten’. Dalyvio intranzityvinė diatezė aiški vedų sakinyje: (14) *sattó hótā* ‘le hotř a pris place’, kuris atitinka aoristą (15) *sādi hótā* ‘atsisėdo vaidila (kunigas?)’ (Renou, 1952, 367). Ambrazas (1989, 88) rašo: „Posesyvinės kilmės konstrukcija *těvo eīta* gali būti net senesnė negu s. ind. *rājā gataḥ* (genityvo posesyvinę prigimtį rodo asmeninių įvardžių formos: *māno/tāvo eīta*)“. Antra vertus, vedų kalboje šis sakinytis yra:

(16) *púnas tān yajñīyā devā nayantu yāta āgataḥ*

‘dar kartą juos dieviški dievai teveda iš kur nuėję’

‘die hehren Götter mögen sie wieder dorthin führen, von wo sie gekommen sind’ (Delbrück, 1888, 382).

Vadinasi, sen. indų kalbos konstrukcija labai archajiška.

Tačiau suponuokime, kad prie intranzityvinio veiksmožodžio su indoeuropiečių sufiksu **-to* jungiamas agentas kaip anksčiau minėtame šumerų kalbos sakinyje (6) arba avarų sakinyje (8). Tuo atveju susidarytų tokie sakiniai, kaip šie (Delbrück, 1888, 153):

(17) <i>tā</i>	<i>asya</i>	<i>prajāḥ sṛṣṭāḥ</i>
<i>tos</i>	<i>jo</i>	<i>būtybės sukurtos</i>
(daugiskaitos vardininkas)	(vienaskaitos kilmininkas)	(daugiskaitos vardininkas)

(18) <i>pátyuḥ</i> (kilmininkas)	<i>kṛitā</i>	<i>satí</i> (vardininkas)
<i>vyro</i>	<i>nupirkta</i>	<i>žmona</i>

Kad tokie sakiniai yra labai seni, liudija vedų pavyzdys:

(19) <i>máméd</i> (< gen. <i>mama</i> plus <i>id</i>)	<i>vardhasva sūṣṭutaḥ</i>
<i>mano</i>	<i>auk garbintas</i>

‘Auk (nes) Tu esi mano garbintas’ (Renou, 1952, 353).

Aišku, kad sen. indų kalbos požiūriu šie sakiniai yra pasyviniai. Bet aš primenu čia (kaip kitur, 1980, 93), kad indoeuropiečių dalyvių sufiksas **-to* yra tos pačios kilmės kaip trečiojo asmens medio aoristo. Pagal mano teoriją seniausiais indoeuropiečių prokalbės laikais aoristas turėjo tik mediumą (aoristo aktyvo diatezė susikūrė vėliau). Vadinasi, iš pradžių aoriste vienintelis būdas išreikšti agentą buvo

kilmininkas = ergatyvas. Dar kartą atkreipkime dėmesį į tai, kad trečiojo asmens mediumo aoristas gr. *-to*, sen. indų *-ta* atitinka lietuvių bevardės giminės dalyvio galūnę *-ta*. Tad suponuoju tokią lygtį: trečiojo asmens mediumo aoristas gr. *édoto* = sen. indų *ádita* = lietuvių kalbos bevardės giminės dalyvis *dúota*. Vadinasi, dabartinis preteritas (20) *jis dāvė dúoną* visiškai naujas ir iš pradžių su preteritu galimas buvo tik toks sakinytis: (21) **jõ dúota dúona*. Šiandien mes suprantame tokį sakinį kaip pasyvą, bet tai tik dėl to, kad šiandien mes galime kontrastuoti šį sakinį su nauju veikiamosios rūšies sakiniu (20) *jis dāvė dúoną* (plg. Schmalstieg, 1985, 26—27). Dabar prašau palyginti sakinį (22) *Jos žodžiais tariant, Jonas jai nei šilta, nei šalta* (LKG III, 372). Šiame sakinyje sufiksas *-ta* formaliai atitinka seną trečiojo asmens vienaskaitos mediumo aoristo galūnę, vadinasi, sen. indų kalboje *-ta*, graikų kalboje *-to*. Nors baltų kalbose sufiksas *-ta* tapo būdvardžio sufiksu, senas semantinis santykis išliko.

Galima teigti, kad graikų ir sen. indų kalbų mediumo aoristas ne visada reiškia pasyvą. Bet manau, kad senas intranzityvas galėjo pereiti į tranzityvą. Sen. graikų kalboje turime pavyzdį (Iliada, XIII, 597):

(25) tò	d'ephélketo	meílinon	égkos
(artikelis)	vilko(-si)	uosinė (-ę)	ietis (-į)

Schwyzler (1966, 237) rašo, kad galima versti šį sakinį įvairiais būdais: (a) *der eschene Speer schleifte nach* arba (b) *wurde nachgeschleift* arba (c) *er schleifte den e. Sp. hinter sich nach*. Pirmuosiuose vertimuose (a) arba (b) veiksmažodis yra neveikiamasis, o vertime (c) veiksmažodis jau perėjo į veikiamąjį. Man atrodo, kad tokiu būdu daug pradinių neveikiamųjų veiksmažodžių virto veikiamaisiais.

Šumerų ir avarų kalbų pavyzdžiuose ergatyvo linksnis vartojamas tik tada, kai reikia išreikšti agentą. Pasvarstykime tokius gruzinų kalbos pavyzdžius:

(24) txa(-i)	mo-	vid-	a
	ožys	atėjo	
	(vard.)	(prefiksas – šaknis – trečiojo asmens vienaskaitos rodiklis)	

txa(-i) movida 'Ožys atėjo'.

(25) txa-m	še-	č'am-a	venax-i
	ožys	suėdė	vynmedį
(erg.)		(prefiksas – šaknis – trečiojo asmens vienaskaitos rodiklis)	(vardininkas)

txam šeč'ama venax-i 'Ožys suėdė vynmedį'.

Veiksmažodžio su vienu argumentu (intranžityvinio veiksmažodžio) linksnis atitinka veiksmažodžio su dviem argumentais (tranzityvinio veiksmažodžio) papil-

dinį (Boeder, 1979, 437). Tačiau vakarų gruzinų tarmėse ergatyvas kartais pakeičia vardininką su intranzityviniais veiksmažodžiais. Tad galimas toks pavyzdys:

(26) k'ac-ma   mo-   vid-   a
    žmogus   atėjo
    (šaknis – erg.)   (prefiksas – šaknis – trečiojo asmens vienaskaita)
k'acma movida 'Žmogus atėjo'.

Vadinasi, vakarų gruzinų tarmėse sąvoka agentas (veiklos sąvoka), išreikšta ergatyviniu linksnium, gavo veiksnio reikšmę. Ergatyvinis linksnis dabar vartojamas veiksnio reikšme tokiuose sakiniuose kaip (26). Manau, kad tas pat atsitiko įvairiose indoeuropiečių kalbose, įskaitant ir lietuvių kalbą, pvz.: (2) *tėvo eita*.

Ambrazas (1989, 88) rašo: „Manyti, kad sakinyje *tėvo eita* genityvas pakeitė nominatyvą pagal *tėvo sėta rugiai* pavyzdį, trukdo ir paties autoriaus suponuojama visos paradigmos raidos kryptis — iš ergatyvinės į akuzatyvinę. Tokiomis aplinkybėmis lyg ir reikėtų laukti, kad nominatyvas pakeistų genityvą tranzityvinėje konstrukcijoje, o ne atvirkščiai“. Bet aš manau, kad būtojo laiko konstrukcijose akuzatyviniai sakiniai tapo galimi tik vėliau, kada naujos veikiamosios konstrukcijos buvo sukurtos būtajame laike, vadinasi, kada jos pradėjo kontrastuoti su senomis ergatyvinėmis konstrukcijomis, t. y. tokie nauji sakiniai, kaip (20) *jis dāvė dūoną* pradėjo kontrastuoti su tokiais senais sakiniais, kaip (21) *jō dūota dūona*. Vadinasi, tik tada iš senos ergatyvinės konstrukcijos išsivystė pasyvas. Kai kalba pereina iš ergatyvinės kalbos į akuzatyvinę, įvairūs linksniai gali turėti įvairias reikšmes. Dėl to sakinyje (20) agentas buvo išreikštas vardininku, o sakinyje (21) agentas išreikštas kilmininku. Tarp sakinio (21) ir sakinio (20) egzistuoja semantinis skirtumas. Nėra priežasties, kodėl tik vienas linksnis turi eiti intranzityvinio veiksmažodžio veiksmiu. Trask (1979, 388—9) rašo: „...once the two subject cases are available, the language is free to take advantage of them to render some appropriate distinction“. Palygink bacų kalbos pavyzdį: (27) *As wožē* 'Aš (erg.) kritau (ir aš pats kaltas)' vs. (28) *So wožē* 'aš (abs.) kritau (ir aš pats nekaltas)'. Taip pat Klimovas (1962, 154) parodo, kad čanų kalboje vardininkas su intranzityviniais veiksmažodžiais gali būti arba nulinis (senas absoliutinis linksnis), arba su *-k* (senas ergatyvinis linksnis), pvz. (29) *bere imtu* 'парень убежал, vyrukas pabėgo' ir (30) *berek ibgaru* 'парень заплакал, vyrukas pradėjo verkti'.

Pagal mano teoriją tokį pradinį sakinį kaip (9) *tėvo sėta rugiai* buvo pradėta interpretuoti kaip pasyvą tik tada, kai buvo sukurtas naujas sakinytis (30) *tėvas* (vardininkas) *sėjo rugiūs* (galininkas). Nauja konstrukcija tapo stilistiškai nežymėta (unmarked), o sena konstrukcija (pasyvas) tapo stilistiškai žymėta (marked). Kilmininkas, vartojamas agento reikšme (ir su stilistišku niansu) veiksmažodžio

konstrukcijose su sufiksu *-ta*, buvo panašus į veiksnį, vadinasi, pradėta varioti kilmininką kaip veiksnį (ir su stilistišku niuansu) su visais veiksmažodžiais, turinčiais sufiksą *-ta*. Kadangi egzistavo tokie sakiniai kaip (9) *tėvo sėta rugiai* šalia (31) *tėvas sėjo rugius*, šalia sakinio (32) *tėvas ėjo* išsivystė sakinyss (2) *tėvo eita* (su stilistišku niuansu).

Todėl dabar sutinku su savo kritiku Guido Michellini, kuris rašė, 1980, 54, kad tokios konstrukcijos kaip (1) *jō būta* sudarytos pagal analogiją su pasyviniais veiksmažodžiais. Panašiu būdu sakyčiau, kad sen. indų sakinyss (4) *idam aheḥ*. (gen.) *sṛptam* 'ici le serpent a rampé, čia gyvatės šliaužta' yra pagal kilmę ergatyvinis. Ar tai bendras indoeuropiečių kalbos reiškinyss, ar tai atspindi tik panašią, bet savarankišką raidą abiejose kalbose, lieka atviras klausimas. Wackernagelis ir Debrunneris (1954, 582) rašo, kad, pasak Pāṇinio, galima sakyti arba

(33) gato	(mṛto)	yam
vyr.g.vn. vardininkas	vyr. g.vn. vardininkas	
eitas	(mirtas)	jis

'jis ėjo (mirė)', arba

(34) gatam (mṛtam)	anena
bev.g.vn. vardininkas	vyr.g.vn. įnagininkas
eita (mirta)	juo

'jis ėjo (mirė)'

Be to, Patañjalis rašo, kad galimas ne tik sakinyss (4)

(4) idam aheḥ sṛptam		
prieveiksmis	kilmininkas	bev.g.vn. vardininkas
'čia	gyvatės	šliaužta',

bet ir sakiniai (35) ir (36):

(35) iha	ahinā (ihāhinā)	sṛptam
prieveiksmis	įnagininkas	bev.g.vn. vardininkas
'čia	gyvate (įnag.)	šliaužta'

(36) iha	ahiḥ (ihāhiḥ)	sṛptaḥ
prieveiksmis	vyr.g.vn. vardininkas	vyr. g.vn. vardininkas
'čia	gyvatė	šliaužta'

Man atrodo, kad lengviau išaiškinti sakinius (34, 4, 35) analogijos būdu negu sakinius (33, 36), kurie turi labai archajišką pobūdį. Aš tik manyčiau, kad ergatyvinis aiškinimas galimas abiem atvejais.

Balkevičius (1991, 6) rašo, kad pasakymus *pirktas arklys*, *pirkta kumelė*, *pirkti ratai*... „apibendrina negimininis vardažodis (nomen inconcordabile) *pirkta*, kuris jau tiesiogiai valdo *genitivus possessivus*: *tėvo pirkta* (= *tėvo pirkinys*)“. Aš vis tiek nemanau, kad tai prieštarauja mano minčiai. Kai tik tapo galima apibendrinti to-

kiaus pasakymus kaip *pirktas arklys*, *pirkta kumelė*, *pirkti ratai* nomen inconcordabile *pirkta* su genitivus possessivus, tada tapo galima vartoti nomen inconcordabile *eita* su genitivus possessivus.

LITERATŪRA

- Ambrazas V. 1979. Lietuvių kalbos dalyvių istorinė sintaksė. Vilnius.
- Ambrazas V. 1989. Review of Schmalstieg, W. R. A Lithuanian historical syntax. — *Baltistica* 25, 83—88.
- Balkevičius J. 1991. Genitivus possessivus beasmeninėse predikatinėse konstrukcijose. — VI Tarptautinis baltistų kongresas. Pranešimų tezės. P. 6.
- Boeder W. 1979. Ergative syntax and morphology in language change: The South Caucasian languages. Pp. 435—480. — In: *Ergativity*/Ed. by Frans Plank. London, New York.
- Bréal M. 1908. *Essai de sémantique*. 4ième éd. Paris.
- Brugmann K. 1904. *Kurze vergleichende Grammatik der indogermanischen Sprachen*. Strassburg.
- Dabartinės lietuvių kalbos žodynas. 1972. Vilnius.
- Desnickaja A. V. 1984. *Сравнительное языкознание и история языков*. Leningrad.
- Delbrück B. 1888. *Altindische Syntax*. Halle an der Saale (= *Syntaktische Forschungen*, 5).
- Foxvog D. A. 1975. The Sumerian ergative construction. *Orientalia* 44, 395—425.
- Friedrich J. 1960. *Hethitisches Elementarbuch I*. Heidelberg.
- Hirt H. 1928. *Indogermanische Grammatik*. Pt. 4. *Doppelung Zusammensetzung Verbum*. Heidelberg.
- Klimov G. A. 1962. *Склонение в картвельских языках в сравнительно-историческом аспекте*. Maskva.
- Lietuvių kalbos gramatika. III. 1989. Vilnius.
- Michelini G. 1981. *La linguistica testuale e l'indoeuropeo: il passivo*. Brescia.
- Renou L. 1952. *Grammaire de la langue védique*. Lyons, Paris.
- Renou L. 1984. *Grammaire sanscrite*. Deuxième édition, revue, corrigée et augmentée. Paris.
- Saxokija M. M. 1985. *Посессивность, переходность и эргативность: Типологическое сопоставление древнеперсидских, древнеармянских и древнегрузинских конструкций*. Tbilisi.
- Schmalstieg W. R. 1980. *Indo-European linguistics: A new synthesis*. University Park and London.
- Schmalstieg W. R. 1985. Эргативность в индоевропейских конструкциях со сказуемым в форме аориста медиа. — *Вопросы языкознания*. No. 6, 25—34.
- Tchekhoff C. 1978. *Aux fondements de la syntaxe: l'ergatif*. Paris.
- Trask R. L. 1979. On the origins of ergativity. Pp. 385—404. — In.: Plank, Frans, ed. *Ergativity: Towards a theory of grammatical relations*. London, New York.
- Wackernagel J., Debrunner A. 1954. *Altindische Grammatik*. Vol. II, 2. *Die Nominalsuffixe*. Göttingen.
- Weitenberg J.J.S. 1986. Infinitive and participle in Armenian. *Annual of Armenian linguistics* 7, 1—26.